bemo
BAYRAKLI EĞİTİM MODELİ
www.bayraklibelediyesianaokullari.com

İÇİNDEKİLER

Başkan yazı ____ 03

Çocuklara sorduk ____ 06

Çember zamanı ____ 08

Duygular ____ 11

Psikoloji ____ 12-13

Beslenme ____ 15

Barış Masası ____ 16

İletişim ____ 24

Çocuklarıyla
İzmir'in kalbi Bayraklı!

Bayraklı'nın Tüm Çocuklarına;

Serdar Sandal
Bayraklı Belediye Başkanı

Bayraklı Belediye Başkanı olduğum zaman bir söz verdim. Bayraklı'da hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecek ve her çocuk nitelikli eğitime ulaşabilecek, dedim. Ben sözümü tutmak için gece gündüz çalışmaya devam ederken hayata geçirdiğimiz projeler değerli çocuklarımızla buluşmaya devam ediyor.

Bayraklı Belediyesi Anaokulları bu projeler içinde belki de en önemlisi. Okul öncesi eğitimin ne kadar kritik olduğu artık tüm dünyada kabul gören bir gerçek. Türkiye'de ise pek çok çocuk maalesef okul öncesi eğitime hâlâ ulaşamıyor. Bunda hem okul öncesi kurumların yetersizliği hem de özel okulların fahiş fiyatları etkili. Bayraklı'da bu sorunu çözmek için bu iki nedeni de ortadan kaldırdık. Hem okul öncesi kurumlarımızın sayısını artırıyoruz hem de sosyal adalet anlayışımız ile her ailenin bu kurumlardan yararlanmasına imkan sağlıyoruz.

Ayda Bebek Anaokulu'muzun ardından, 75. Yıl Mahallesi'nde Elif Bebek Anaokulu'muzu da açtık. Postacılar Mahallesi'nde ise okulumuzun ruhsat çalışmaları devam ediyor. Sırada Onur Mahallesi, Alparslan Mahallesi gibi yerler var. Emin adımlarla çocuklarımıza hizmet etmeye devam ediyoruz.

Bu okullar sadece beton binalardan ibaret değil. Bu okulların felsefesini de beraber üretiyoruz. Bayraklı Eğitim Modeli (BEMO) olarak adlandırdığımız bu felsefe hem dünyadaki demokratik okul deneyimlerinden esinleniyor hem de Bayraklı'nın yerel dinamiklerini göz önüne alıyor.

Liyakat esasıyla seçtiğimiz öğretmenlerimiz bu modeli elleriyle var ediyor. Çocuklarımız BEMO ile demokratik, katılımcı ve adil okullarda öğrenme topluluğumuzun parçaları oluyor. Okullarımızda elde edilen deneyimi, BEMO'nun özgün yanlarını ve eğitim anlayışımızı bu dergi aracılığıyla sizlerle paylaşıyor olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bayraklı'nın tüm çocukları için çalışmaya ve üretmeye devam ediyoruz.

HEPİMİZ EŞİT(MİŞİK)

Osman Çağrı Şahin
Bayraklı Belediye Başkan Yardımcısı

"Hakkarili Çoban" fenomenini hatırlayanlarınız olacaktır. "Hakkarili Çoban" her sene tekrar edilen, milyonlarca gencin üniversiteye girmek için kıyasıya yarıştığı sınava girmiştir ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazanmıştır. Gazetelerde manşet, ana haber bültenlerinde en çok izlenen olmuştur bir anda. Bizim çoban kardeş, politikacısından, akademisyenine, öğretmeninden STK'lara kadar herkesin diline pelesenk olmuş bir kavramın yaşamasını sağlamıştır, yeni kahraman o'dur...

"Eğitimde Fırsat Eşitliği" kavramından bahsediyorum. Ne kadar masum duruyor kendileri değil mi? Toplumda sosyo-ekonomik düzeyi düşük kişiler var. Nitelikli eğitim alamadıkları için o kişilere eğitimi "fırsat" olarak sunmak gerekir. Bu fırsatı hem devlet eliyle hem de ekonomik gücü elinde bulunduranların kurdukları STK'lar aracılığıyla sunarsak eşitsizlik ortadan kalkar ve eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış olur. Çok da güzel olur! Hakkari'deki çoban kardeş ve birkaç türevinin hayatı kurtulmuş olur. İşin aslı öyle mi acaba? Fırsat eşitliği kavramı gerçekten bu kadar masum bir kavram mı? Birlikte irdeleyelim.

ANTİK DÖNEMDEN KAPİTALİZM ÇAĞINA OKUL...

Geçmişe dönelim, vaktin nakit olmadığı zamanlara... Antik Yunan'a kadar gidelim. Eğitimin temel unsuru olan okul "skhole" kelimesinden türemiştir. Skhole keyifli boş zaman geçirilen yer manasında kullanılmaktadır. Eğitimin, okulun dolayısıyla öğrenmenin en gerçekçi, en saf hali o zamanlar yapılıyordu.

Gel zaman git zaman tarım toplumuna ve dolayısıyla yerleşik yaşama evrilen insanlık geniş arazilerde köle olarak yaşamını sürdürüyordu. Tarihin en büyük imparatorluklarından olan Roma İmparatorluğu, tarıma dayalı işçilerin emeği üzerine kurulmuş bir ekonomik yapıyla ayakta duruyordu. Ardından ağırlaşan koşullarla gelen büyük ekonomik buhran merkeziyetçi yapıyı darmaduman etti ve derebeyleri eliyle feodaliteyi doğurdu. Feodalizmin yarattığı toplumsal yaşam sınıflar arası geçişi imkansız kılmıştı. Soylunun çocuğu soylu, ağanın çocuğu ağa olarak yaşamını idame ettiriyordu. Tarihin akışı bu gidişata Keşifler Çağı, Rönesans ve Reform hareketleriyle darbe vurdu.

Keşifler Çağı'nın doğurduğu yeni toplumsal sınıflar, yeni diyarlarda yeni yan yana gelişler doğurdu ve bu süreç 1789 Fransız İhtilali'ne kadar sürdü. Fransız İhtilali'nin en önemli sonuçlarından birisi "modern ulus devlet" teşkilatlanmalarının oluşmasıydı. Ulus devlet "makbul vatandaş" yaratmalıydı ve bunu da en güzel okullar aracılığıyla yapabilirdi. Eğitimin bütün insanlar için bir zorunluluk olarak ortaya çıkmasında iki önemli öncül vardı. Bunlardan birincisi modern devlet (ulus-devlet) formülasyonu, diğeri de "modern ekonomi", diğer adıyla kapitalizmdir. Bu iki yeni oluşum varlık ve sürekliliğini devam ettirebilmek için zorunlu kitlesel eğitime mutlak olarak ihtiyaç duymuştur. Zira "modern devletin" işlerlik ve süreklilik kazanabilmesi için kışlaya asker, tarlaya ırgat, emre kolaylıkla itaat edebilen sanayi sektöründe çalışabilecek kol gücü gerekiyordu. Böylelikle bugünkü okullar ortaya çıkmış oldu ve insanlık iki yüzyılı aşkın bir süredir okulların kapılarını aşındırıyor.

Zorunlu ve kitlesel eğitim, eğitimi ve öğrenmeyi belirli bir azınlığın egemenliğinden çıkardı. Yığınlar "modern eğitim" ile tanıştılar. Zorunlu geleneksel ve kitlesel eğitim yoksullara bir fırsat olarak sunuldu. Ama bu durum on yıllar içerisinde ayrıcalıklıları hoşnut etmedi. Onlar serbest piyasanın verdiği yetkiye dayanarak kendi çocuklarının daha nitelikli eğitim alabileceği özel okulları inşa ettiler.

Sonuç olarak zenginlerle yoksullar yine ayrıldılar. Zorunlu kitlesel eğitimin yapıldığı okullar imkansızlıklarla boğuşurken, diğerleri hep önde oldular. Devletler eliyle yapılan zorunlu eğitim zaman içerisinde yoksulların ihtiyacı olan demokratikleşmeye, eşitliğe, adalete katkı ve "fırsat" sunmaktan öte, engel olmaya başladı.
Her sene sınav ertesinde duymaya alıştığımız "Hakkarili Çoban" ve benzeri öyküler böyle bir ayrımın olmadığına bizleri inandırmak için, iyi niyetli ve insancıl gibi gözüken eğitimde fırsat eşitliği kavramının altını doldurmak için ortaya atılıyor. Eğitimle sınıf atlamanın mümkün olduğuna inanmamız isteniyor. Halbuki eğitimin bize sunabileceği tek şey ekonomik koşullarımızı birazcık daha iyileştirebilmektir ve araştırmalar göstermektedir ki eğitim aracıyla sınıf atlayabilenlerin sayısı çok çok düşüktür.

EĞİTİM BİR FIRSAT DEĞİL, HAKTIR

“Eğitimde Fırsat Eşitliği” kavramının başka bir olumsuz tarafı ise eğitimi araçsallaştırmasıdır. Eğitimi sınıf atlamak için bir araç olarak görür ve bu yöntemi benimsersek, son dönemlerde bizlere 21. yüzyıl becerileri olarak lanse edilen özgür ve eleştirel düşünme, yaratıcılık, inovasyon gibi kavramları gerçek anlamda çocuklara kazandırmamız mümkün olmaz. Çünkü sistem bize Amerika’ya gidip bir ayda yüz bin dolar kazanan gencin masalını, aldığı eğitim sayesinde, yaptığı buluşla milyonlar kazananların şarkısını söylerken siz de yapabilirsiniz, yeter ki “zorunlu kitlesel eğitimin itaatkarları olun” demek istemektedir.
Bugünkü okulun varoluş felsefesi ve işleyişi çocuğun doğasına aykırıdır. Eğitimin terminolojisi bu felsefeye göre şekillendiği için sorunludur. Bu döngü içerisinde eğitimi iyileştirmek, bireyleri eşitlemek için ortaya atılan kavramlara eleştirel bakmak gerekir. Milyonlarca çocuktan çok küçük bir azınlığın ortaya koyduğu “başarı” öyküleri yanılsamayı büyütür. “Eğitimde Fırsat Eşitliği” kavramı da bu yanılsamanın söylemsel alt yapısını oluşturmaktadır.

“Başka Bir Dünya Mümkün”dür diye çabalayan herkes eğitimi bir “fırsat” değil hak olarak görmelidir. Önümüze sunulan hayal pilavını kaşıklamak yerine kendi aşımızı yapabilmeliyiz. Bunun yolu da her çocuğun “Nitelikli Eğitime Erişim Hakkı”nı hem kavramsal olarak hem de uygulamada yaşama geçirmekle olur. Tam bu noktada “nitelik” vurgusuna ne atfettiğimiz çok önem kazanmaktadır. Nitelik insana dair bir kavramdır. Eğitim, insanın doğasına, ruhuna mizacına, hitap etmelidir. Eğitimin nihai hedefi bireyi özgürleştirmek olmalıdır. Özgürleştirmek ise bireyin ilgi ve kabiliyetlerini (–mış gibi yapmadan) eğitsel süreçlerin odağına sosyal adalet temelinde alarak, yanılsamadan ibaret bir eşitlik söylemiyle değil, eşitsizliğin, adaletsizliğin, yoksulluğun, ayrımcılığın farkına varan bir toplumsal bilinçle ve buna uygun gösterilen davranışla olur.

Eğitimde gerçek adalet ancak böyle sağlanır.

ÇOCUKLARA SORDUK DAYANIŞMA NEDİR?

3 YAŞ

Koşmaktır.
Nefes almaktır.
Bilmiyorum.
Yorucudur.
Aklıma hiçbir şey gelmiyor.
Duydum ama açıklayamam.
Bilemedim ki.
Ağaçları taşıyamamak.
Evi taşıyamamak.
Çok ağır bir şey yapmak.

4 YAŞ

Her şeyi birlikte yapmak.
Her şeyi birlikte çalışmak.
Her şeyi birlikte paylaşmak.
Birlikte iş yapmaktır.
Dayanmak.
Kitap okumak, oyun oynamak.
Durmak.
Birbirimizi tanımak demek.

5 YAŞ

Birilerine yardım etmek iyilik yapmak.
Sanat gibi bir şey
Kol kola olup birlikte yaratmak
Birilerinin çantası ağırsa ona yardım ederiz. Yaşlıları karşıya geçiririz.
İnsanlara yardım etmek teyzelerin çantasını evine taşımak.
Birinin çantası ağırsa birlikte taşırız.
Cam ya da kapıyı bir kişi olursa taşıyamaz ama bir sürü kişi olursa taşıyabilir çünkü ağırlığı paylaştırırlar.

FARKLILIKLARA SAYGI
FARKLILIKLARIMIZLA BİR ARADAYIZ

Melike LEBE

“Hepimiz aynı olmadığımız gibi; zihinlerimiz de birbirinden farklıdır. Başka bir deyişle, bir çan eğrisi üzerinde hepimiz belirli noktalar üzerinde durmayız. Göz ardı etmek yerine bu farklılıkları göz önünde bulundurduğumuzda eğitimden en etkili biçimde faydalanabiliriz.’ (Howard Gardner)

Şimdi rengarenk çiçeklerin olduğu bir yer hayal edin. İçerisindeki farklılıklarla bir ahenk oluşturan topluluk... Her ne kadar farklı olsalar da hepsinin yaşamda ve doğada bir yeri var, öyle değil mi? Bu durumu eğitimde ve sınıfta da hayal edelim... Sınıf, birbirinden farklı bireylerin bir araya gelerek bir topluluk oluşturduğu yer olmakla birlikte ahengin de oluştuğu bir ortamdır. Eğitim ile birlikte sınıf ortamında öğrencilerin birbirleriyle paylaşımı artmakta ve bireyler birbirlerini tanıma fırsatı bulmaktadırlar. Bu sebeple eğitimde bireysel farklılıkların farkında olmak, önemli bir unsur haline gelmektedir. Bireysel farklılıklarımız bizi biz yapan özellikler olmakla birlikte birçok noktada diğerleri için bir yenilik oluşturabilmektedir. Sınıfın, dışarıdaki hayatın da küçük bir yansıması olduğunu düşünürsek birçok farklı özelliğe sahip öğrencilerin bir arada bulunarak birbirine birçok şey kattığını söyleyebiliriz ve farklılıkların olduğu ortamlara fırsat vermeliyiz.

Farklılıkların fazlasıyla yer aldığı çoğulcu toplumlarda kültürlerarası eğitim; bireylere farklılıkları tanıma, saygı duyma, birbirlerine karşı sorumluluk duyarak yaşama bilincini oluşturma gibi beceriler kazandırır. Farklılıklara saygı duyabilmek öğrenciler arasında empatiyi, dayanışmayı, yardım severliği arttırmaktadır. Farklılıklara saygı duyabilmek ve farklılıklarına saygı duyulduğunu görmek kişinin kendi öz saygısını da arttırmaktadır. Örneğin bir sınıfta görme engelli öğrencinin varlığı diğer öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olmasını sağlar, yeni pencereler açar, empati yeteneğini arttırır, dayanışmayı arttırır. Ya da bir öğrencinin farklı kültüre sahip olması nedeniyle farklı oyunlar bilmesi ve bunu diğer öğrencilerle paylaşması sınıftaki öğrenme alanları artabilir.
Farklılıklara saygı, çocukların yaşam deneyimlerini zenginleştirir ve her çocuğa, dünyaya ait, ailesinin erişemeyeceği ayrıntıları gösterebilir. Toplumun kültürel zenginliğinin tüm çeşitliliğin yansıtacak deneyimler sunar. Bu nedenle eğitim ortamındaki gruplarda çok kültürlü bir ortam sağlanarak çeşitliliğe yer verilmesi büyük önem taşımaktadır.

bir öğrencinin varlığı diğer öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olmasını sağlar, yeni pencereler açar, empati yeteneğini arttırır, dayanışmayı arttırır. Ya da bir öğrencinin farklı kültüre sahip olması nedeniyle farklı oyunlar bilmesi ve bunu diğer öğrencilerle paylaşması sınıftaki öğrenme alanları artabilir.

Farklılıklara saygı, çocukların yaşam deneyimlerini zenginleştirir ve her çocuğa, dünyaya ait, ailesinin erişemeyeceği ayrıntıları gösterebilir. Toplumun kültürel zenginliğinin tüm çeşitliliğin yansıtacak deneyimler sunar. Bu nedenle eğitim ortamındaki gruplarda çok kültürlü bir ortam sağlanarak çeşitliliğe yer verilmesi büyük önem taşımaktadır. Farklılıklara kapı aralamalıyız...

“Olmazsa Olmazımız: Çember Zamanı”

Akile Demiröz ÇINAR

Sizlerle BEMO’nun temel taşlarından biri olan çember zamanımızı paylaşmak istiyorum.
Herkesin birbirini görebildiği, göz temasının rahatça kurulduğu, merkeze eşit uzaklıkta oturma düzeni olan bu zaman dilimine çember zamanı diyoruz. Güne başlama ve günü bitirirken olmak üzere en az günde iki kere toplandığımız çember zamanımız bilgi ve duygu paylaşımlarını yüksek olarak yaşadığımız yerdir.

Çember yeni günün planı bir önceki günün değerlendirmesi, çocukların isteklerini öğrenme, çocuklarla iletişim kurma, bilgi paylaşımı, yaşantı paylaşımı, sınıf ve okul anlaşmaları, bir etkinlik için hazırlık yapma, gibi birçok konuda sohbet edebilir, katılımı destekleriz.

Bireysel ve grup hedeflerimizi belirleyebiliriz.
Bir gruba katılma, karar alma, çözüm üretme süreçlerinde rol oynama, paylaşma, kendini ifade etme gibi birçok süreçte istekleri doğrultusunda aktif katılım sağlarlar. Dileyen çocuk çembere katılmaz, dileyen izleyici olarak katılabilir.

Kendini ifade etmekte zorlanan çocukların da ifade etmek istediği düşünceleri olduğu unutulmamalıdır. Bu çocukların önce ihtiyacını görmeli daha sonra katılımlarını kolaylaştırmak üzere kuklalar, konuşma nesneleri kullanmalıyız.
Bazen konuşmak için konuşma nesnesi adını verdiğimiz bir nesne seçeriz. Bu nesne kimdeyse sözün onda olduğu varsayılır. Sadece o kişi konuşur, diğerleri dinler. Fikrini, var olan fikirlere katılıp katılmadığını, eklemek istediklerini söyler. Sözü bitince konuşma nesnesini yanındaki arkadaşlarına verir. Konuşma nesnesi böylelikle tüm çemberi gezmiş olur.

Çember zamanına öğretmen çocukları provoke edecek bir fotoğraf, kitap, video, şarkı, nesne getirebilir. Tüm çocukları ilgilendiren önemli kararlar çemberde alınabilir. Çocuk meclisleri için hazırlık yapılabilir. Hislerimiz hakkında konuşabiliriz. Kitap okuyabilir, oyun oynayabiliriz. Üstelik tüm bunlar için zaman ve mekân önem taşımaz. Bazen ormanda, bazen bahçede çimenlerin üstünde, bazen müzede, bazen sınıfta minderlerimizde hatta bazen yemekhanede bile çemberi oluşturabiliriz.

Bunun için sadece birbirimize ve fikirlerimize ihtiyacımız var!

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM NEDEN ÖNEMLİ?

Didem Çetinkaya

Pazartesi başlayacağımız diyetler salı günü bozuluyor mu? Sadece merak ettiğimiz için kağıdın geçmişten günümüze serüvenini araştırdık mı? Sabah işe giderken akşam işten dönerken yolda geçirdiğimiz zaman oldukça fazla. Peki yolda sinirlenme hızımız ne kadar fazla? Enkaz bölgesindeki biri ile empati kurabilir miyiz?

Bu sorulara gerçekçi olarak verdiğimiz her cevap sosyal duygusal gelişim ile ilişkilidir.
İnsanlar her şeyi unutsalar da nasıl hissettiğini unutmuyor. Duygular canlılığını yitirmiyor. Peki denesek kaç duygumuzu sayarak listeleyebiliriz?
Peki ya biz yetişkinler duygularımız hakkında rahatça konuşabiliyor muyuz?

Duygularımız hayatımızda oldukça geniş bir alana sahip. Şöyle ki duygularımız davranışlarımızı üzerinde davranışlarımız da içinde bulunduğumuz küçük-büyük sosyal gruplarla iletişimimizi belirliyor. Sosyal gruplar da sosyal duygusal becerilerimizin gelişimini destekliyor çünkü sosyal duygusal beceriler kişinin başka bir kişinin duygu, düşünce, eylemlerini değerlendirmesi ile oluşuyor.
BEMO'da çocukların sosyal duygusal becerilerini güçlendirmek, hayatın mutfağına sokmak için neler yapıyoruz?

Çocuklar arasında katılımı sağlayacak güvenli zeminler oluşturmaya çalışıyoruz. Çocukların kendini ifade etmesine birbirini dinleyip anlamasına yol açan katılım hakkının hayata geçirebilmek için gerekli kurum ve kuruluşlarla ortak projeler geliştirip duygularını fark ettikleri atölyeler düzenliyoruz. Bu atölyelerde kullandığımız Demokratik Yönetim Çemberi tarafından hazırlanan Duygu ve İhtiyaç kartlar duyguları fark edip ihtiyaçları tanımlamada oldukça işlevsel.

Çocuklardaki merakı canlı tutarak merak ettiklerini arkadaşları ile birlikte çalışabileceği projelere dönüştürmesine olanak sağlıyoruz. Bu projelerle birlikte çocukların arasındaki uyum, iletişim, dayanışma, iş birliğini arttırıyoruz.

Açık kapı atölyelerimiz ile birlikte farklı yaş grubun daki çocukların bir araya gelmelerine imkan veriyoruz, akran öğrenmelerini destekliyoruz. Bu sayede çocukların kendindeki güçlü ve zayıf yönleri keşfetmelerini sağlıyoruz.

Gerçek yaşam problemlerini dışarıdan okulun içine ya da okulun içinden sınıf çemberlerine taşımalarına fırsat veriyoruz. Bu problemleri çözmeye çalışarak empati, farklılıkları tanıma ve kabul görme becerilerini arttırıyoruz.

Aynı zamanda çocukların ebeveynlerine duygu, düşünce, ihtiyaçlarını rahatça dile getirebilmeleri ve ebeveynleriyle iletişim içinde olmalarını desteklemek adına ayda bir kere ailelerimiz ile birebir psikolog ve öğretmen görüşmeleri yapıyoruz.

Sosyal duygusal gelişim birey olmanın temelinde yer alır. Bu nedenle BEMO çocukların sosyal duygusal becerilerinin çok yönlü gelişimini destekleyecek deneyim fırsatlarını kaçırmaz. Çocuklar ile okulda geçirdiğimiz yaşantının rutininde mutlaka duygulara yer veriyoruz. Çünkü duygularını fark eden çocukların duygularını geliştirebildiğini biliyoruz.

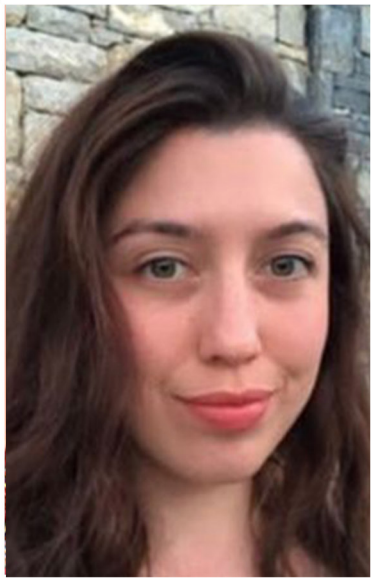

Barış Masası: Bir Anekdot Paylaşımı

Merve Keskin

Henüz barış masamızı kurmamıştık ve çocuklarla bunun üzerine konuşmamıştık. Bir gün çemberimizde onlara sorular yönelttim; "Barışmak nedir sizce, bu kelimeden siz ne anlıyorsunuz, sizin aklınıza neler geliyor?".

Kimisi "Oyuncak paylaşmadığım için kardeşimle kavga etmem ve sonra oyuncağı paylaşıp ona sarılmam." dedi. Kimisi "En sevdiğim arkadaşımla küstükten sonra dayanamayıp yine oyun oynamam." dedi. Bir başkası "Kardeşime kötü söz söylediğim için özür dilemem ve ona sarılmam." dedi. En son cevap vermek için konuşma nesnesini eline alan çocuk şöyle anlattı; "Evde benim odamda bir ayna var o aynanın karşısına geçtiğimde kendimi görüyorum iki tane M.B. oluyor ve mutlu oluyorum, kendimi sevdiğim için kendimle barışmış oluyorum çünkü en önemli şey budur.".

Onun sözü bittiğinde sınıftaki iki yetişkin olarak birbirimize uzun uzun hayretler içinde bakakaldık. Evet, sahiden de en önemlisi bu güzel çocuğum başkasıyla barışabilmek için önce kendimizle anlaşabilmeliyiz. Kendini seven ve öz saygısı yüksek bireyler yetiştirebilmek umudu ile...

“En Önemli Parçamız: Duygularımız”

Kader Özdemir PARLAK

Okul öncesi dönemdeki çocukların, diğer insanların yüz ifadelerinden duyguları anlama becerileri oldukça yüksektir. Fakat kelimeleri sonradan öğrenirler o yüzden duygularını ifade etmeleri zaman alır. Bu dönemde çocuklara duyguları açıklamak, tanımlamak gerekir. Yani hissettiğiniz duygunun ne olduğunu neden öyle hissettiğinizi açıklamanız çocuklar için bir öğrenme süreci olacaktır. Çocuklarla duygular hakkında konuşmak o duygu ile tanışmanın ilk adımıdır. Evde sizi öfkelendiren bir durum yaşadığınızda, “Şu an kızgın hissediyorum çünkü oyuncaklarını toplama konusundaki anlaşmamıza rağmen toplamamışsın.” dediğinizde yüzünüzdeki ifadenin nedenini anlayabileceklerdir.

Duygular kendimizi ve insanları daha iyi anlamlandırabilmemiz için oldukça önemlidir. Duyguları tanıyan ve onların farkında olan çocuklar çevreleriyle daha sağlıklı iletişim kurabilirler. Yaşadıkları duyguyu davranışlarına daha doğru bir şekilde yansıtabilirler. Yaşadığı duygu “öfke” ise arkadaşlarına vurmak, saldırganca davranmak yerine öfkelendiği arkadaşına “sana çok kızgınım, bu yaptığından hoşlanmadım.” gibi basit bir şekilde ifade edebilir.

Yoğun öfke patlamaları, şiddet davranışları gösteren çocukların içinde karşılanmayan bir ihtiyacı olabilir. Kendilerini nasıl ifade edebileceklerini bilemedikleri için daha yüksek ve dikkat çekebilecek tepkiler verebilirler. Kriz anında çocukları ikna etmek zordur. Örneğin oyun alanına gitmek için tepinerek ağlayan bir çocuğa “ağlama bunu daha önce konuştuk gitmeyeceğiz dedim.” gibi söylemler yerine “şu an çok üzüldüğünün farkındayım orada ki oyuncaklara binmeyi çok istiyorsun biliyorum. En çok hangisine binmek isterdin? Rengini mi beğendin? Daha mı eğlenceli buldun? İstersen hayal edip onu çizebilirsin.” gibi bir anlatım hem çocuğun yaşadığı duyguyu tanımlamasına yardımcı olabilir hem de onun duygularını ve düşüncelerini önemsediğinizi göstererek sakinleşmesini sağlayabilir. Çocukların olumlu ve olumsuz her duyguyu yaşamasına fırsat verilmelidir. Yaşadıkları olumsuz duyguları geçiştirmek duyguyu tanımamalarına, duygularıyla başa çıkamamalarına ve davranış sorunları üretmesine neden olabilir.

Duygular; yanlış-doğru, iyi-kötü değildir. Birine öfkelenmek, bir şeyden korkmak, mutlu olmak, üzülmek hepsi son derece doğaldır. Önemli olan o anda duygularını ifade etmek için bir yol bulması, yaşadığı duyguyu öğrenmesi ve bununla başa çıkabilmesidir. Duygularını tanıyan, ne hissettiğinin farkında olan çocuk yaşadığı duyguyu davranışlarına daha sağlıklı bir biçimde yansıtır, arkadaşlarıyla daha güçlü bir iletişim kurar, problemlerle karşılaştığında çözüm üretir ve kendine güveni yüksek olur.

Duygularınızın ve çocukların duygularının altında yatan ihtiyaçları görmeniz ve hissettiğiniz tüm duyguları kucaklamanız dileğiyle.

Psikoloji

"Bu Çocukta Kesin Bir Sorun Var!"

Erdal KOZAN

Sık sık olduğu gibi yine bir sabah telefon ekranımda kusursuz bir sahneyle karşılaştım. Ekrandaki kişinin bilgi miktarını temsil ettiğini düşündüğüm dizi dizi kitap rafları, rafların hemen yanında o kitapları okuyan kişi otursun diye konulmuş bir berjer koltuk... Koltuğun yanında belli ki kitap okuyan kişiye bir şekilde hizmet etmesi beklenen, zarif bir saksının içinde ismini hiç bilmediğim ama güzelliği konusunda şüpheye yer bırakmayan bir çiçek... Çiçeğin yanında o koltukta gece gündüz kitap okunduğu hissini başarıyla yaratan ve kitap okuma seansları geceye denk geldiğinde yine belli ki kitap okuyan kişiye yardıma koşması beklenen bir okuma lambası... Bu kusursuz sahnenin önünde haber spikerlerinin keskin görünüşüne sahip bir uzman... Herhangi bir konuda uzman olabilir, konu belli ki çok da önemli değil.

Ben, tabii hiç kitap okumadığım için, bu sahne karşısında şaşırmış ve kitap okumanın ne kadar zahmetli bir iş olduğunu düşünüp halime şükretmeye karar vermiştim. Vermiştim ki uzman konuşmaya başladı. O kadar ciddi, o kadar kendinden emin ve o kadar uzmanca konuşuyordu ki dinlemesem çok önemli bir şeyler kaçıracakmışım hissi yarattığı için şükür cümlemi yarıda bırakıp kulak kabarttım. "Animizm döneminde" diyordu, canlı, cansız varlıkları birbirinden ayıramaz çocuklar. 3-4 yaşındaki her çocuk, diyordu. Kabul ediyorum, bu noktada istatistik bilimine yapılan işkenceyi görmezden geldim. Sonra? Sonra ayırmaya başlarlarmış. İnanabiliyor musunuz? 2-3 cümlelik muazzam bir bilgi. Hem beyninize yük yapmıyor hem de bilimsel. Ama bitmedi! Yoo! Bu kadarını normal insanlar da yapabilirdi. Unutmayın ki bu konuşan bir uzman ve bunun hakkını vermek istercesine devam etti. "Peki." dedi, "hiç düşündünüz mü?" Evet! diye cevap verdim. Hemen çünkü ben ara sıra düşünürüm ve o an bununla gururlanabileceğim bir an gelmiş gibi hissettim. Canlı sandığınız bir varlığın cansız olduğunu anladığınız o an! Çocukların yaşadığı kaygıyı hiç düşündünüz mü? Sakin olun, bunu ben de düşünmemiştim. Galiba böyle şeyleri sadece uzmanlar düşünebiliyor. Zaten biz normal insanlar da bunları düşünebilsek şu an ben bu videoyu izliyor olmazdım değil mi?

Sonuç olarak, animistik dönemin çocuklarda yarattığı bu kaygıyı göz ardı ediyormuşuz. Bu durum İleri yaşlarda envai çeşit soruna yol açıyormuş. Çocukları bu konuda desteklememiz gerekiyormuş. Hemen bilinçli bir izleyici olarak yapıştırdım yorumu videonun altına: "Bizim çocuk 5 yaşına girdi. Sizin gibi bir uzman bizi uyarmadığı için hiç de destek olamadık çocuğun animistik kaygısına -ki biz normalde çocuğun bütün kaygılarına muhakkak suretle destek oluruz. Bundan sonra yapabileceğimiz bir şey var mı? Yoksa bizim çocuk için şimdiden psikiyatri randevusu alalım mı? Malum sıra anca gelir!

Instagram'ın plastik tadı veren dünyasını eleştirmeyi ve politik esprileri şimdilik bir tarafa bırakıyorum. Konuya odaklanalım... Bir çocuğunuz varsa etrafınızda sürekli o çocuğu işaret ederek "bu çocukta kesin bir sorun var!" diyen yetişkinler de var demektir. Yok diyorsanız o yetişkin muhtemelen sizsiniz. Çocuğunuz için en iyisini istiyorsunuz ve yeterince iyi olup olmadığınız konusunda kaygılanıyorsunuz. Birileri de bu kaygınızı kullanarak para kazanmaya çalışıyor. Bunu bazen içeriğin görünüş kadar özenli olmadığı sosyal medya paylaşımlarıyla, bazen apartman dairesine sıkıştırılmış bir ofisle, bazen de okul tabelası astıkları bir ticarethaneyle yapıyorlar. Ne olur? Çocuğunuzun her kaygılı anında orada olamazsanız ya da herhangi bir sebepten dolayı destek sunamazsanız ne olur? Kırılıp dökülür mü çocuklarınız? Onulmaz yaralar mı açılır ruhlarında? İleride sizi psikologlarına mı anlatırlar? Bu arada, bu sonuncuyu her halükarda yapacaklar. Ama ben cevap vereyim geri kalanına, hiçbir şey olmaz! Hatta daha iyi bile olabilir. Evet, mümkünse çocuğunuzu animistik dönemin kaygılarıyla baş başa bırakın. Bırakın bunu bari kendisi halletsin! Çocuğunuza gösterdiğiniz hassasiyet, hassasiyet yaratır. Basit bir kaygıyı kocaman bir problem gibi görüp yardıma koşarsanız çocuğunuz ne kadar iyi bir anne baba olduğunuzu düşünürse düşünsün, çocuğunuzdan geriye kalan basit sorunlar karşısında ne yapacağını bilemeyen bir yetişkin olur. Çocuğunuzun karşılaştığı küçük problemleri iyi ebeveynliğinizin sahne şovları olarak kullanmak yerine çocuğunuzun yarın karşılaşacağı büyük sorunlarla baş edebilmesi için bir antrenman imkanı olarak görün. Bırakın o denesin, o uğraşsın, o savaşsın ve o kaybetsin. Bir çocuğa öğretilebilecek daha kıymetli bir şey olduğuna inanmıyorum.

BEMO'NUN EKOLOJİK İLHAMI

Şeyda Ceren Kaygısız

Ekolojik ilham dediğimizde birçoğumuzun aklına ilk olarak 'doğayı korumak, sevmek' kalıpları gelir. Elbette bunlar da olumlu çağrışımlar ancak bahsettiğimiz esinti bundan çok daha fazlası. BEMO'nun ekolojik ilhamı, aslında eğitim dünyasındaki; çocuk merkezli, yetişkin merkezli, mekan merkezli yaklaşım vb gibi birçok popüler söylemin alternatifi niteliğinde bir duruş sayılabilir. Merkeze birini ya da bir şeyi koymadan döngünün parçası olmayı içerir. Doğayı korumak değil; doğayla bir olmak, ekosistemin bir parçası olmanın farkında olmak demektir. Çünkü ancak bu farkındalıkla hem ekosisteme zarar vermekten kaçınabilir hem de bizim parçası olduğumuz doğayı da kendi öğrenmemizin bir parçası haline getirebiliriz. Böylelikle de bu parça-bütün ilişkisi özelden genele yayılarak bir bakış açısı haline gelir. Doğayla birlikte öğrenen çocuklar okulda da edilgen kalmaz ve aslında bir yöntem olarak kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almayı kavramış olurlar.

BEMO'da bu sorumluluk çocuklarla birlikte çeşitli yöntemlerle alınır. Rutin orman gezileriyle doğayla bağ kurulur. Hayvan, bitki, bulutun şekli, hava durumu, derenin akışı, kuşun cıvıltısı, rüzgarın sesi, çiçeğin kokusu farkedilir ve gözlemlenir. Farklı canlıların yaşayış biçimlerini tanıdıkça empati yetenekleri güçlenir. Okulumuza uğrayan, mahallemizde gördüğümüz diğer canlı dostlarımız da farklılıkları ve ihtiyaçlarıyla görülür ve desteklenirler.
Atıklar ayrıştırılır, geri dönüşüm çalışmaları önemsenir, ileri dönüşüm zaten etkinliklerimize yol arkadaşıdır. Çocuklar bir eşyayı tekrar tekrar farklı amaçlarla hayata döndürmenin heyecanını yaşarlar. Ayrıştırılan atıkların da yolculuğunu takip ederler.

Rutin pazar gezileriyle hem mevsim meyve ve sebzelerini fark ederler, hem de 'çekirdeğini kaybetmiş' meyve ve sebzeleri konuşma fırsatı bulurlar. Kompostu deneyimlerler. Kendi bostanlarını kurarlar, tohumlarını ekerler, fidelerini dikerler. Bahçedeki erik ağacının, yeni dünyanın döngüsünü takip eder, meyvelerini heyecanla paylaşırlar.

BEMO'lular içinde bulundukları ekosistemi tanır ve bütüne olan sorumluluklarını yerine getirmeyi hedeflerler.

BEMO'DA BESLENME NASIL OLUR?

Dicle Dilan Salman

Çocukların okul hayatlarını ve gelecek planlarını oluştururken en çok üzerinde durduğumuz nokta genellikle akademik olarak nasıl beslenecekleri oluyor. Okulda çocuğumuzun katılabileceği kaç çeşit atölye olduğundan kaç dil öğrendiğine kadar birçok noktaya oldukça fazla kafa yoruyoruz.
Çocuklarımızın geleceği için akademik kısım tabii ki çok önemli bir yeri oluşturuyor ancak bu akademik birikimin oluşturulması ve aktarımın sağlanması için çocukların hazır bulunuşlukları da önemini koruyor. Hazır bulunuşluk ise bedenen ve zihnen iyilik halinin olmasıyla mümkün olabiliyor. Çocukların bedensel gelişimlerinden zihinsel süreçlerine kadar iyilik halinin oluşturulabilmesinin temelinde de yeterli, dengeli, sağlıklı bir beslenmenin tüm çocuklara kesintisiz olarak sağlanması gerekiyor.

Beslenmenin bir hak olarak tanımlanması, her çocuğun temel hakkı olan beslenme ihtiyacının sorgusuz sualsiz ve ebeveynlerin maddi güçlerinden bağımsız olarak devlet tarafından sağlanması gerekiyor. Çocuk Hakları Sözleşmesinde de dile getirilen beslenme hakkı, sadece insan olduğumuzdan kaynaklı sahip olmamız gereken bir hak. Özellikle de gelişim döneminde olan çocuklar için en temel haklardan biri. Ancak Türkiye'deki artan yoksullaşmayla birlikte çocukların anne karnından itibaren başlayan süreçleri oldukça olumsuz etkileniyor. Yetersiz ve sağlıksız beslenme maddi yetersizliklerden dolayı annenin yetersiz beslenmek zorunda kalması ile başlayıp tüm çocukluk döneminde de devam ediyor. Hem annenin hem de çocuğun akut ve yetersiz beslenmesi çocuklarda zayıflık, bodurluk, zihinsel gerilik, anemi gibi kronikleşen birçok soruna zemin oluşturuyor. Yetişkinlik süreçlerinde çeşitli kronik hastalıklar olarak kendini gösteriyor.

Çocukların anne karnından itibaren beslenme hakkının güvence altına alınması devletin en temel sorumluluklarından biri. Ayrıca, çocuklara zamanında harcanmayan her para yetişkinlik döneminde hastalık yükü olarak kendini gösteriyor. Çocuklardaki yetersiz beslenme sorununun çözülebilmesi için yapılması gereken pek çok şey vardır. Bunların hepsini bizim yapmamızın mümkün ol(a)madığını bilsek de okul sınırları içerisinde beslenmenin temel haklarından biri olduğunu vurgulayarak en iyi şekilde beslenmeleri sağlamak için çaba harcıyoruz. Erken çocukluk dönemlerine eşlik ederek başladığımız okul süreçlerinde yeterli ve dengeli bir beslenme programının sağlanması, yedikleri ekmeğin kalitesinin de en az aldıkları eğitimin kalitesi kadar önemli olduğu bilincindeyiz. Çocukların okuldaki iyilik halini beslenme hakkını kapsayacak biçimde şekillendiriyoruz.

BEMO modelimizde beslenme planlamasını yaparken çocukların yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, ekolojik ve mevsiminde olanı görüp seçebilmeleri, okulda geçirdikleri zaman içerisinde açlık kaygısı yaşamamaları ve yetersiz beslenmeye maruz kalmayacakları şekilde planlamalarımızı yapıyoruz. Çocukların besinlerle bağ kurmasını sağlayarak domatesin fabrikada yetiştiğini, patatesin dilimlenmiş bir şekilde büyüdüğünü düşünmemeleri için beslenme süreçlerine eşlik ederken üretim ve doğada yetişme biçimlerine dair atölyeler yapıyoruz.

Çocuk büyümelerinin izlenmesini yaparak gelişim geriliği problemlerinin yaşanmaması için uğraşıyoruz. Okul dışı süreçlerinde de büyüme takipleri ile ailelere destekler geliştiriyoruz.
Fiziksel ve bilişsel yönden güçlü, sağlıklı, üretken, neşeli çocukların erken çocukluktan itibaren sağlıklı ve yeterli beslenmesi ile mümkün olduğunu bilerek hareket ediyoruz.

Menülerimizi hazırlarken en yoksul evde yaşayan çocuğu gözeterek hazırlıyoruz. Yeterli protein, vitamin, mineral alımına dikkat ederek çocuğun mevsim algısını oluşturuyoruz. Kışın karnabaharımızı, yazın kabağımızı yerken aslında topraktan sofraya geliş süreçlerinin doğaya en uygun halini deneyimlemiş oluyoruz.
Yemek esnasında ödül ve ceza sisteminden kaçınarak sağlıklı olanın "kötü ve zor ancak yenmesi gereken" gıda; sağlıksız olanın "ulaşılması gereken haz veren" bir gıda olarak kodlamasına sebep olmadan yemek anlaşmalarımızı yaparak ilerliyoruz. Bunu yapmaktan kaçınarak aslında besinlerle yukarıda da bahsettiğim gibi topraktan sofraya olan süreçlerini konuşmak, yapım süreçlerine çocukları da dahil etmek daha iyi sonuçlar verebiliyor.

Okulumuzda beslenme atölyesinde bazı günler pazardan aldığımız gıdalarla salatalar yapıyoruz.

BARIŞ MASASI

Şeyda Ceren Kaygısız

Barış Masası temelde bir çatışma çözüm aracıdır. Çatışma yaşayan ve bu çatışmayı çözmekte zorlanan çocuklar bu masaya karşılıklı oturarak sorun çözmeye teşvik edilir. Masada bir de kolaylaştırıcı olur. Kolaylaştırıcı taraflara sorular sorarak konuyu açıklığa kavuşturmalarına destek olur (Neden böyle bir sorun yaşamış olabilirsiniz? Bunun çözümü ne olabilirdi? Arkadaşın ne hissetmiş olabilir? Sen ne hissettin?). Kolaylaştırıcılık görevi başta bir yetişkininken ilerleyen süreçte çocukların bu süreci üstlenmesi beklenir.

Barış Masasına oturma talebi taraflardan gelebilirken dışarıdan bir gözlemci de diğerlerini sorunlarını çözmeleri konusunda Barış Masasına davet edebilir. Barış masasından çözüm üretmeden kalkmamak önemlidir. Çocuklardan biri diğerine zarar verdiyse bunu fark etmesi sağlanmalı ve telafi için çözüm üretmesi beklenmelidir. Örneğin diğerine vuran çocuk buz getirerek arkadaşının acısını dindirmeye çalışabilir ya da iyi gelecekse sarılmayı teklif edebilir. Sürecin sonunda bir barış resmi çizerek anlaşma sağlayabilirler.

Süreçte önemli olan bir diğer nokta çocukların barış masasını bir ceza alanı olarak algılamasının önüne geçmektir. Süreci sakin bir şekilde, suçlamadan ve sorunun yaşanmasına neden olan çocuğun da anlamak istediği bir şey olduğunu unutmadan iki tarafı da dinleyerek yürütmek gerekir. İki taraf da birbirlerinin duygularını alamaya çalışmalı ve olumsuz duyguları onarmak için bir adım atmalıdır.

Fiziksel olarak Barış Masasında dikkat dağıtacak bir şey olmamalıdır. Çocuklar Barış Masasına gelirken oyun ve oyuncaklara ara vermelidir. Böylece tüm dikkatleri birbirlerinde ve konuştukları konuda olur. Süreç sonunda olumsuz duygular anlaşılmış ve yatışmış olarak oyun zamanı devam eder.

“Dayanışmak Bizim İşimiz: Bir Anekdot Paylaşımı”

Merve Akdoğan

BEMO’nun ayrılmaz parçası olan çevrede elde edilen deneyimler çocukların öğrenmelerine ışık olur. Bahçede geçirilen zamanda çocuklar doğal deneyimler yoluyla keşifte bulunurlar. Farklı özelliklere, farklı bilgi ve deneyime sahip olan çocukların dayanışma yoluyla bahçe saatinde gerçekleştirdikleri bir sürece sorularımla dahil oldum.

Çocukların bahçede buldukları dalı kuma dikmeye çalıştıklarını gözlemledim. Hepsinin amacı ortaktı. Dalı o kuma devrilmeyecek bir şekilde dikmek istediklerini aralarında konuşuyorlardı. Önce küreklerle bir delik açtılar ve dalı içine koydular ve o deliği kumla doldurmaya çalıştılar. Daha sonra ağacın üzerine bahçede buldukları kartonu koydular. Sonunda istedikleri hedefe ulaşmış gözüküyorlardı. Benimde süreç dikkatimi çektiği için onlarla iletişim kurmak istedim ve bir çembere çocukları davet ettim.

Çocuklara “Dalı buraya diktiğinizi gözlemledim peki üzerine koyduğunuz kartonu niçin kullanmak istediniz?”
Çocuklardan biri “Ağacımızın yanına otururken bizi güneşten korusun diye yaptık.” cevabını verdiler.

Süreç sonunda kendi deneyimleriyle o ağacı dikme gayreti göstermeleri, ağacın da tıpkı diğer canlılar gibi beslenmeye ihtiyaç duyduklarını ve güneşten korunmak için buldukları çözüm yolu deneyimlerini elde etmiş oldular. Ben de çocukları çemberde dinleyerek yapmak istediklerini neden ve nasıl yapmış olduklarını öğrendim.

BEMO'DAN BİR PROJE

Berfin İzci

BEMO olarak geziler modelimizde önemli rol oynuyor. Önem verdiğimiz gezilerimizden bir tanesi de okulumuzun arkasında bulunan pazar gezisi. Rutinlerimizin içinde olan pazar gezisi çocuklarımızın mevsimindeki meyve ve sebzeleri görebilmeleri, kendi seçimlerini yapabildikleri, topladıkları paralarla neler alabileceklerini gördükleri, günlük yaşamın içinden olan bir gezi. Pazar gezimizin bize kazandırdıkları bunlarla bitmiyor. Dondurmalar sınıfı olarak sizlerle pazar gezimizin sınıfımızda nasıl bir projeye kapı açtığını paylaşmak istiyoruz. Pazar gezilerimizin birinde aldığımız muzları yemek için pazarın yanındaki parkta mola verdik. Muzlarımızı yerken etrafı inceleme şansımız oldu. Yürüyerek gidip geldiğimiz pazar gezisi dönüşü sınıfta çemberimiz sırasında çocukların pazar kadar dikkatini çeken bir şey daha vardı: "Okulumuzun etrafında neler var?" Çember saatimizde tahminler yürüttüler gerçeği nasıl öğrenebiliriz diye çözüm yolları sundular. İstediğimiz zaman dışarı çıkıp okulun etrafını gezemiyorduk. Sundukları çözüm yollarından biri "istediğimiz zaman dışarı çıkıp bakamıyorsak kendi okulumuzun bahçesinden dışarıyı inceleyebiliriz." oldu. Bir sonraki pazar gezimize kadar bahçemizden okulun etrafını inceledik. Okulumuzun arkasında önünde neler var. Muz yediğimiz park okulun neresinde kalıyor gibi sorularımızın yanıtlarını bahçemizden bakarak aradık. Pazar gezimize gideceğimiz gün ise alacağımız meyve ve sebzelerin dışında artık bir görevimiz daha vardı: Okuldan çıktıktan sonra pazara hangi yollardan gidilebildiği, okulun dışardan nasıl gözüktüğü, okulun etrafında neler olduğu...

Bu incelemelerimizin sonucunda projemizi başlatmadan önce bir harita yaptık. Bu harita projemizi birleştirirken bize kılavuz olacaktı. Projemizi okulumuzda başlattık. Okul ve okulumuzun bahçesi bitince sırayla okulumuzun arkasındaki pazarımızı ve okulumuzun solundaki açık otoparkımızı tamamladık. Geriye sağımızda devam etmekte olan inşaat ve pazarımızın yanındaki muz yediğimiz park var. Projemiz tamamlandığında sizleri de haberdar ederiz.

DİJİTAL OYUNLARIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Nurten Nur Armağan Zal

Çocukların en önemli işi oyundur. Çocuklar oyun oynarken kuralları öğrenir, yaratıcılığı gelişir, hayal gücünü yansıtma imkanını oyun aracılığıyla bulur. Bazı oyun kuramcıları çocukların oyun oynarken sosyalleştiğini, bazıları arındığını, rahatladığını, bazıları çevresindeki rolleri taklit ederken kendini geleceğe hazırladığını savunmuştur. Tüm bu etmenler oyun oynamanın çocuklar üzerindeki faydasının ne kadar geniş bir yelpazede olduğunu gözler önüne seriyor. Öyleyse tüm oyunlar, özellikle günümüzde çok daha ilgi çekici olan dijital oyunlar, bilinen bir platformdaki oyun videolarını izlemek de bu kadar yararlı mı? Yararlı ise yararı hangi noktada sona eriyor?

Sınıfta birçok kez şahit olduğum bu durumu biraz açmak istedim. Dijital oyunlar çok fazla renk içerdiği, sesli olduğu, çocukların yönlendirmesine olanak verdiği için cazip geliyor. Gelişim dönemine uygun, ailenin denetlediği, video ise ebeveynler tarafından önceden izlenmiş onaylanmış, konuşma üslup ve tavırları olumlu, oyun ise şiddet içermemesi, korkutucu olmaması, karakterleri, ortamı, oynarken hissettirdiği duyguların olumlu olması, çocukların gelişimlerini destekleyen, dikkat süresini arttıran, belki eğitici, belki eğlendirici özellikleriyle çocukların verimli zaman geçirmesine olanak sağlayan oyunlar oluyor ve belirli bir süre ile oynanması çocuk için faydalı olabiliyor.

Sınıfımızda olan demokratik ortama, birbirimize saygılı davranmamıza ve sorun yaşadığımızda konuşarak çözebilmemize rağmen birkaç ay önce şiddet gibi durumlar yaşanmaya başlandı. Sorun yaşadıklarında konuşmak yerine bağırma, ağlama, alay etme davranışları gözlemledim. Bunu çocuklarla konuştuk, barış masasında çözmeye çalıştık. Yaptıklarının doğru olmadığının bilincinde olmalarına rağmen kendilerini tutamadıklarını söylediler. Bunun üzerine ailelerle görüştüm ve evde de çok saygılı, sakin bir ortamın olduğunu, çocuklarının bu agresif tavırlarına anlam veremediklerini söylediler. Çocukların televizyon ve telefonda vakit geçirme süresinin uzun olduğunu, çocuk kanalları, animasyonları ve oyunları olduğuna güvenerek içeriklerine dikkat etmediklerini anladım. Az önce söylediğim durumlara dikkat ederek içeriklerin filtrelenmesini rica ettim. Okul ve aile işbirliği ile uzun bir süredir sınıfımızda şiddet eğilimi yok, sinirli ve agresif tavırlar ortadan kalktı, dikkat süresi arttı ve böylece daha mutlu bir ortam oluştu. Çocuklar için yazılmış kitapları onlara okumadan, onlar için kurgulanmış oyunları onlara sunmadan önce ebeveynler tarafından okunması, denenmesi, izlenmesi çocukların gelişimlerini olumlu desteklemenin en güzel yolu olacaktır.

Sevgilerle.

Okuyan Ebeveyn Okuyan Çocuk

ÇOCUKTA REZİLYANS

DR. ŞIRIN SEÇKIN
DR. ALPER HASANOĞLU
REMZI KITABEVI

Kitabın adını oluşturan kelimelerden biri olan rezilyans olumsuzluklara karşı hazır olma, stres ve tramvayla başa çıkabilme, zor koşullara uyum sağlama, yıkıcı deneyimlerden bir şeyler öğrenerek güçlüklerle mücadele etmek olarak ifade edilmektedir. İçinden geçtiğimiz stresli zamanlarda ebeveynlerin ve eğitimcilerin dikkatlerini yöneltmeleri gereken noktalar için yol gösterici niteliğinde olan bu kitapta çocuklarda yeterliliği arttırmanın en iyi yolunun ne olduğuna dair de cevaplar bulabileceksiniz.

KİRPİ MASALI

CAN GÖKNIL
CAN ÇOCUK

Yağmurun az olduğu kurak mı kurak bir ülkede bir orman... Ormanda yaşayan hayvanlar... Dikenleri olduğu için hiçbir hayvanın yanında istemediği mor kirpi... Ormanın kurtuluşu mor kirpinin kirpi oluşunda gizli. Çocuklarla arkadaşlık, farklılıklar ile ilgili konuşmak için oldukça uygun bir kitap olan Kirpi Masalı, Türkiye'nin ilk resimli kitaplarından olma özelliğini taşıyor.

ÖDÜL YOK CEZA YOK BU NASIL DİSİPLİN?

MARVIN MARSHALL

Disiplin anlayışımız birbirinden farklılık gösterse de ödül ve ceza olmadan disiplinin olmayacağını düşünüyor olabiliriz. Marvin Marshall bizlere bunun farklı bir yolunu sunmakla kalmıyor aynı zamanda bu kitapta gündelik hayatımızda yaşadığımız ilişkileri nasıl iyileştirebileceğimize dair pratik çözümler sunuyor. Çocukların demokrasi için gerekli olan sorumluluk alma özellikleri ile ilgilenen ve eski yöntemlerin etkisizliğini fark eden her ebeveyn, eğitimci, danışman ve yönetici için "Ne/Nasıl yapabiliriz?" sorularının cevaplarını içeriyor.

KÜÇÜK BİR TOHUMDAN ORMANA

SERTAN ÇAĞLAR
RESIMLEYEN: GÖKÇE İRTEN
YAYINEVI: KIRMIZIKEDI ÇOCUK

Her gün yanından geçtiğimiz ağaçlara hiç bu gözle baktınız mı? Ağaçların da bizler gibi büyüme öyküsü ve bir yaşam döngüsü vardır. Gece gündüze, günler haftalara, haftalar aylara, aylar yıllara, tohum toprağa kavuşur. Küçük tohum bir fidana dönüşür, fidan bir ağaca ve hatta belki bir gün...

Eğitim İçin Ne izlesek?

ÖLÜ OZANLAR DERNEĞİ

Ölü Ozanlar Derneği, varoluşçu bir bakış açısının temsilini oluşturmaktadır. Filmin anlatımı ve oyuncu kadrosunun başarısı filmin kalitesini arttırıyor. Filmde zaman zaman göndermeler de yer almakta. Arkadaşlar arası dayanışmayı çok etkili bir şekilde yansıtan sahneler bulunuyor. Olaylara ve hayata bakış açısının nasıl olması gerektiği üzerine kurgulanmış. Baskı altına alınmış düşünceler ve duyguların yerine daha çok kişilerin fikirsel ve duygusal açıdan özgürlüğünü anlatan bir film. Bazen olayları daha iyi yorumlamak için farklı pencerelerden bakmayı söyleyen bu film herkes tarafından izlenmeli. Welton Akademisi ciddi, disiplinli ve saygınlığı yüksek olan bir okuldur. Ancak kalıplaşmış düşüncelerin olduğu bir okuldur. Okul yönetiminin tavırları okulu öğrenciler için sıkıcı ve bunaltıcı bir yer haline getirmektedir. Fakat okula yeni öğretmenin gelmesiyle çok şey değişecektir. Daha ilk dersten kendine has öğretim tarzıyla öğrencilerine kalıplaşmış düşüncelerden uzaklaşmalarını ve hayatlarını dolu dolu yaşamalarını öğütlemesiyle okulun kalıplaşmış tavrının tam tersine bir düşünce oluşturarak çocukların ilgisini çekmektedir. Öğrencilerini şiir ve edebi yapıtlarla tanıştıran öğretmen, çocukların büyük bir kısmı üzerinde derin bir iz bırakır ve onların geleceğe dair hayallerinin şekillenmesini sağlar. Harika bir öğretmen öğrenci ilişkisi filmi. Öğrencilerine alışılmışın dışında bir eğitimle içlerindeki kendilerini bulmasını sağlayarak öğrencilerinin sevgisini kazanan bir öğretmenin mücadelesi.

THE RED BALLOON "KIRMIZI BALON"

Bu filmi arkadaşımın tavsiyesi üzerine izledim. Küçük bir erkek çocuğunun yolda bulduğu kırmızı balonla olan arkadaşlığını ve yaşamına olan etkisini anlatıyor. Aslında çocukların çok sevdiği oyuncak olan balon ve çocuk üzerine kurulu gibi gözüken bu film çocuğun yalnızlığını ve balonla olan bağının gücüyle sorunlara bulduğu çözümleri bize aktarıyor.34 dakikalık kısa bir film. Neredeyse hiç diyaloga yer verilmemiş. Sessizliğin içerisinde filmin etkisine kapılıp gidiyorsunuz. Filmde soluk binalar, sokaklar, insanların içinde kırmızı balon dikkati tamamen kendine çekmeyi başarıyor. İlk başta kaçma kovalama şeklinde başlayan ilişki zamanla arkadaşlığa doğru yol alıyor. Çocuk balonla vakit geçirdikçe birbirleriyle ilişkileri yoğunlaşıyor. Çocuk balonu yanından ayırmamak için karşısına çıkan problemlere pes etmeyip çözüm yolları arıyor. Çocuğun okulda yaşadığı problem ve balonla olan dayanışması dikkat çekici ve etkileyici. Aralarındaki bağın gücünü gören arkadaşları da balonu sahiplenmek istiyorlar ama birbirinden ayrılmayan ikili karşısında bu istek zamanla saldırganlığa dönüşmeye başlıyor. Arkadaşları balona zarar vermek için taş ve sapanları kullanıyor ve balon sönüyor. Balonunu kaybeden çocuk çok üzülüyor. O sırada rengarenk bir sürü balon çocuğun yanına doğru hareket ediyor ve çocuk bu balonların ipinden tutarak gökyüzüne doğru havalanıyor.

OKUL TIRAŞI

"Okul Tıraşı" filmi bu coğrafyada yaşamış her yetişkinin en basit tabirle kalbine dokunabilecek bir film. Her birimizin ama özellikle çocukluğunda Türkiye'nin doğusuna yolu düşenlerin kendinden anlar bulabileceği bu hikayede şehirden uzak, yatılı bir devlet okulunda ağır kış şartları ve yozlaşmış eğitim sistemiyle mücadele eden çocuklarla empati kuruyoruz. Medet umdukları öğretmenler ve okul yönetiminin, sistemin çizdiği çemberin içinde ya da dışında olma çatışmasını da izleyeceğimiz film yalın anlatısıyla çocukların hissettiği sıkışmışlığı çok gerçekçi bir şekilde bizlere yansıtıyor.

THE WAVE (TEHLİKELİ OYUN)

Film bir okulda "Geçmiş ideolojilerin tekrar canlanabileceği ve kitlelere ulaşabileceği mümkün mü?" sorusuyla ve öğrencilerin bu soruya verdikleri olumsuz cevaplarla başlıyor. Fakat film ilerledikçe öğretmenlerin bir proje olarak uygulamaya başladığı ideolojilerin aslında göründüğü kadar uzak olmadığı anlaşılıyor. Artık simgesi olan, forması olan, selamlaşması olan aynı projedeki öğrenciler bu ayrımcı topluluğun paydalarına dönüşüyorlar. Günlük hayatta yer bulamadıkları, toplum tarafından kabul görmeyen hal ve davranışların bu grup tarafından kabullenişini keşfeden öğrenciler gittikçe radikalleşiyor. Bu tehlikeli oyun faşizmin ortaya çıkışını küçük bir öğrenci topluluğuyla etkili bir şekilde resmediyor.

ÇOCUĞUN KATILIM HAKKI: BİR KÖTÜ UYGULAMA ÖRNEĞİ

Erdal KOZAN

Katılım hakkı, çocukların kendi yaşamlarıyla ilgili karar alma süreçlerine ne kadar katılabildiklerini ifade eder. Bayraklı Eğitim Modeli'nde (BEMO) yetişkinler, çocuğun katılım hakkına inanır ve saygı duyar. Bunun bir gereği olarak da sık sık çeşitli gündemlerle çocuk meclisleri ve sınıf çemberleri toplanır ve kararlar birlikte alınır.

Katılım hakkının anlatılması ne kadar basitse hayata geçirilmesi de bir o kadar zordur. Bu zorluk pek çoklarının iddia ettiği gibi çocuğun karar alabilecek yeterlilikte olmamasından değil, yetişkin reflekslerinden kaynaklanır. Yetişkinler bazen karar alma süreçlerini hızlandırmak için, bazen daha "doğru" kararlar alabilmek için, bazense sadece yapabildikleri için karar alma süreçlerinde çocuğun katılımını engelleyecek davranışlar sergiler. Olgunlaşma basamağında çocuğa kıyasla daha ilerde olan yetişkin bu avantajını çocuk üzerinde kullanmaya o kadar alışmıştır ki çocuğun katılımına engel olan davranışları çoğu zaman reflekslerimiz gibi otomatik olarak ortaya çıkıverir.

Kulağa pek de inandırıcı gelmiyor, değil mi? Çocuğun katılım hakkına inanan ve saygı duyan iyi niyetli bir yetişkinin, iyi niyetli bir müdahalesi nasıl olur da çocuğun katılım hakkına ket vurabilir? Size anlatacağımız hikaye tam da bununla ilgili. Öncelikle bu hikayedeki kişilerin ve kurumların tamamen gerçek olduğunu belirtmemizde fayda var.

Bayraklı Belediyesi Anaokulları'nda her zaman olduğu gibi birlikte karar almak için çemberde buluşmuş olan bir sınıf dolusu çocuğun fikirleri uzun süren tartışmaların ardından iki temel başlık altında toplanmıştı. Bu iki seçenek arasında oylama yapmaya karar vermiş olan çocuklar önce ilk seçenek için oylarını kullandı ve çembere eşlik eden yetişkin oyları tek tek saydı. Ardından ikinci seçeneğe oy veren çocukların elleri havaya kalktı ve olay tam da o anda gerçekleşti. İlk seçeneğe oy vermiş olan çocuklardan birisi ikinci seçenek için de elini kaldırmıştı. Durumu fark eden iyi niyetli yetişkin tamamen diğer çocukların oy hakkını korumak gibi iyi niyetli bir motivasyonla olaya müdahale etti ve "Sen ilk seçenek için oyunu kullanmıştın, tekrar oy veremezsin." dedi. Çocuk kaşları çatık, hisleri mahzun yavaşça indirdi elini ve birkaç saniye sonra gözlerinden aşağıya sessizce bir iki damlanın aktığı görüldü. Bir katılım süreci göz yaşlarıyla sona ermişti. Böylesi bir deneyimin bir sonraki katılım süreci için ne kadar ketleyici olabileceğini sanırım tahmin ediyorsunuz.

Ne olmuştu burada? Çocuğun yaşadığı, başkalarının hakkına saygı göstermesi gerektiğini öğrenirken başa çıkmak zorunda olduğu bir mutsuzluk muydu? Yoksa söz konusu olan yetişkinin refleksiyle katılım hakkına engel olunmuş bir çocuğun tepkisi miydi?
Neyse ki Bayraklı Belediyesi Aanaokulları'nda bu gibi durumlar üzerine birlikte düşünmek ve birinin fark edemediğini ötekinin gözünden görmek mümkündür. Yetişkin, çocuğun iki kez oy kullanarak diğer çocuklara haksızlık ettiğini ve oy kullanmanın temel prensiplerini çiğnediğini düşünmüştü. Peki çocuk neden iki kere oy kullanmak istesin? Neden her iki seçeneğe de oy vererek aslında kendi oyunu hiç etsin? Yetişkinin aklına gelen açıklamalar bu sorulara cevap vermekten uzaktır. Yetişkin seçim süreçlerinde yetişkinlerin aldatma davranışlarına aşina olduğu için çocukta benzer bir örüntüye rastlayınca aklına ilk olarak yetişkin dünyasının olasılıkları gelmiştir. Tepkisi bu yüzden bir yetişkin refleksidir. Oysa durum belki de ve hatta muhtemelen şu kadar basittir: Çocuk her iki seçenekte de kendine cazip gelen kısımlar görmüş ve karar verememiştir. Söz konusu olan bir haksızlık gayreti değil, kararsızlık halidir.
O zaman söylenmesi gereken "Sen ilk seçenek için oyunu kullanmıştın, tekrar oy veremezsin." değil, "ilk seçeneğe de oy vermiştin. Bu seçeneğe de oy verdiğini görüyorum. Kararsız kalmış olabilir misin? Biraz daha düşünmek ister misin?" olmalıydı. O zaman muhtemelen gözlerden yaş akmayacak ve çocuk katılım hakkını nasıl kullanabileceğine dair de bir fikir edinecekti.
Hikayemizin sonunda gökten üç elma düşüyor. Birisi bize. Katılım hakkına saygı duyuyor olmanın her zaman doğru kararlar vermemize yetmediğini hatırlatması için. Birisi size. Her zaman kendinizi gözden geçirmeniz gerektiğini hatırlatması için... Sonuncu ise çocuklara. Ne kadar iyi niyetli olursa olsun, bir yetişkinin yine de bir yetişkin olduğunu asla unutmamaları için.

BEMO KENDİNİ ANLATIYOR;

Merhaba, ben Bemo! Size kendimi nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Henüz ne bir şeklim var ne de bir yüzüm. Şu ünlü kitaplardan birinde dendiği gibi, ben varoluşmaktayım. Evet, kitapları bilirim çünkü onların arasından süzülüp geliyorum ya da doğuyorum mu demeliydim? Benden önce var olan ne varsa; söylenmiş sözler, yürünmüş yollar, denenmiş yöntemler... Hem hepsiyle beraber hem de hepsini aşmak için geliyorum. Buraya kadar gelebilmek için zamanda ve mekanda pek çok yolculuk yapmam gerekti. Mesela beni biraz tanırsanız üzerimde Antik Yunan etkilerini hemen görebilirsiniz. Mesela ben soru sormayı Sokrates'ten, soru sormanın önemini ise Freud'tan öğrendim. Sonra, en sevdiğim hikayelerden birisi oldu Platon'un öğrencisi Aristoteles'in öğretmenine olan itirazı... Öğretmenine itiraz edebilen çocukları severim. Sadece öğretmenine itiraz edebilen çocukları değil, doğru bildiklerini herkese karşı savunabilen herkesi çok severim. Bu yüzden engizisyon karşısında fikirlerini savunmaktan imtina eden Galileo ile engizisyon karşısında fikirlerini savunmaya devam eden Bruno arasında kalınca Bruno'yu tercih ederim. Yeni bir şeyler yapmak için Jean-Jacques Rousseau'nun da Leo Tolstoy'un da eğitim konusunda söylediği sözlere kulak vermek gerektiğini bilirim.

Demokrasi en temel ilkelerimden birisidir. Benim adımın geçtiği okulların demokratik olması gerekir. Bu yüzden bu okulları yöneticiler talimatlarla değil, çalışanlar ve çocuklar meclislerle yönetir. Bakmayın böyle kolay söylendiğine, demokrasi bu toprakların en zorlu sınavıdır. Hal böyle olunca dünyadaki bütün demokratik okul deneyimlerinden esinlenirim. Başarılı olanların iyi yönlerinden öğrenir, başarısız olanların hatalarından ders alırım. Sürekli yeniden denerim. Ne kadar çok başarısız olduğumu duysanız şaşar kalırsınız. Kaybetmeyi çok iyi bilirim ama pes etmek bana göre değildir. Yenilmeye doymayan pehlivanları severim. Çok meraklıyımdır. Merak hiç öyle küçümsenecek bir şey değil. Aksine geleceğin anahtarı belki de bu minik kelimenin bir yerlerinde gizli. Hepinizin tanıdığı Einstein'a diğer insanlardan farkını sordukların da sizce ne demiştir? Merak! Evet, "Tek farkım tutkulu merakım." demiştir. Tutkuyla merak eden çocukları severim. Dünya 7 kıta, her biri ayrı bir derya... Afrika'dan ne öğrendim dersiniz? Bir çocuk yetiştirmek için bir köy gerekir! Bu muazzam söylemin kökeni Afrika! Benim de işim çocuk değil mi? O halde çocukları dört duvar arasında bir yetişkine emanet edecek değilim. Mahallesini tanıyan, ayakları mahallesine basan ama gözlerini dünyaya dikmeyi de unutmayan çocukları severim. En özgün yanlarımdan birisi de; ben eşitliğe değil adalete inanırım! Sosyal adalet benim en sevdiğim şeylerden biridir. Bana ulaşmak tüm çocukların hakkı ama çocukların birbirinden farklı imkanlara sahip olduğunu bilirim. Kimisinin önünde ışıklı kaldırımlar, kimisinin önündeyse dikenli yollar... Hepsinin bana ulaşabilmesi için eşit değil adil yaklaşım sergilerim. Işıklı kaldırımlarda yürüyene kapımı açmam yeterlidir ancak dikenli yollardan gelen de bana ulaşabilsin diye dikenleri gücüm yettiğince keserim. Şimdilik kendime dair bildiklerim bunlar. Belki yarın değişirim ya da kendime yeni şeyler eklerim. Henüz öğreneceğim çok şey var. Henüz yürüyeceğim çok yol var. Dünyanın her yerinde tanışmak istediğim milyonlarca çocuk var. Şimdilik aklınızda bunlar kalsın; Ben Bemo, varoluşmaktayım!

İLETİŞİM

Ayda Bebek Anaokulu

0232 344 34 91

Manavkuyu, 275/7. Sk., 35540 Bayraklı/İzmir

Elif Bebek Anaokulu

0232 353 06 58

75. Yıl, 1620/44. Sk. No:11, 35540 Bayraklı/İzmir

www.bayraklibelediyesianaokullari.com

bayraklibelediyesianaokullari

bemo
BAYRAKLI EĞİTİM MODELİ

bemo

BAYRAKLI EĞİTİM MODELİ

İzmir'in kalbi Bayraklı!